



Резюме на проект по Фонд „Наука+“ № 010-2026 – Конкурсна сесия 2026:

„Регулаторни и организационни бариери при фармакотерапията на онкологичната болка с лекарствени продукти съдържащи наркотични вещества в болничната аптечна практика в България“

Ръководител: Проф. Евгени Евгениев Григоров, дф

Лекарствените продукти, съдържащи наркотични вещества (ЛПСНВ), са ключов инструмент и елемент в управлението на онкологичната болка, но тяхното приложение, навсякъде по света, е подчинено на сложна и стриктно регламентирана нормативна рамка. Въпреки наличието на ефективни и безопасни медикаменти, множество международни проучвания и публикувани данни показват значителни ограничения в достъпа до адекватна аналгезия, като някои от основните причини са регулаторните и организационни бариери. В България тези бариери не са систематично изследвани, а фактът, че значителен дял от аптеките за обслужване на населението не притежават лиценз за работа с ЛПСНВ, въпреки сходните законови изисквания с болничните аптеки, е индикативен за наличието на практически затруднения.

Настоящият проект има за цел да идентифицира, класифицира и оцени регулаторните и организационни бариери пред оптималното управление на фармакотерапията с ЛПСНВ в болничната аптечната практика в България, както и да анализира връзката им с нивото на нормативна грамотност на магистър-фармацевтите. Изследването ще използва смесена методология с дизайн, включващ национално анкетно проучване ($n \geq 100$) сред магистър-фармацевти от болнични аптеки и аптеки за обслужване на населението от всички региони на страната, както и качествен компонент чрез специално подбрани фокусни групи. Основният изследователски инструмент ще е структурирана и пилотно валидирана анкетна карта с пет модула, обхващащи демографски характеристики, нормативна грамотност, бариери и аспекти на фармацевтичната грижа.

Очакваните резултати включват: създаване на първи национален профил на бариерите при управление на терапията с ЛПСНВ; установяване на връзка между нормативната грамотност и възприеманите затруднения; идентифициране на различия между различни типове аптечни практики с ЛПСНВ. Проектът ще генерира конкретни предложения за нормативни и организационни подобрения, формулирани въз основа на експертното мнение на магистър-фармацевтите, и ще валидира измервателен инструмент, приложим за бъдещи изследвания. Резултатите имат потенциал за директно приложение в здравната политика и оптимизиране на клиничните фармацевтични услуги при пациенти с онкологична болка.

Задачи:

1. Систематичен анализ на действащата нормативна уредба, регулираща ЛПСНВ в аптечната практика (ЗЛПХМ, ЗКНВП, Наредба № 4/2009 г. и други подзаконови актове на МЗ);
2. Разработване и пилотна валидация на анкетна карта с пет модула: (а) демографски и професионални данни; (б) самооценка на познаването на нормативната уредба по скала на Ликерт; (в) оценка на бариерите (регулаторни, организационни, образователни, комуникационни и свободно посочени от анкетираните); (г) оценка на бариерите пред фармацевтичната грижа; (д) отворени въпроси, включващи приоритизиране на бариерите и предложения за нормативни промени;
3. Провеждане на национално анкетно проучване сред магистър-фармацевти от болнични аптеки и аптеки за обслужване на населението ($n \geq 100$, от всички РЗИ региони), независимо от наличието на лиценз за ЛПСНВ;
4. Оценка на самооценъчното познаване на нормативната уредба сред анкетираните;
5. Класификация на бариерите по тип: регулаторни, организационни, образователни, комуникационни и други (посочени свободно от анкетираните);
6. Оценка на бариерите пред осигуряването на фармацевтична грижа: достъп до клинична информация, условия за консултация, мониторинг и признаване на фармацевтичната роля;
7. Корелационен анализ между ниво на познаване на нормативната уредба и възприемани бариери;
8. Анализ на регионални и институционални различия (болнични аптеки срещу аптеки за обслужване на населението; лицензирани срещу нелицензирани);
9. Формулиране на политически и практически препоръки, основани включително на предложенията на самите фармацевти.